

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV ZASLAL ÚSTAVNÉMU SÚDU SR SVOJE STANOVISKO VO VECI NEUDEĽOVANIA POBYTU CUDZINCOM NA ZÁKLADE UTAJOVANÝCH SKUTOČNOSTÍ

Bratislava 30. marca 2023

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky na začiatku minulého roka napadol na Ústavnom súde Slovenskej republiky súlad niektorých ustanovení zákona o pobyte cudzincov s Ústavou Slovenskej republiky. Za problémový považoval najmä postup cudzineckej polície, ktorá môže podľa sporných ustanovení zákona **odmietnuť** udelenie trvalého pobytu cudzincovi len na základe tzv. negatívneho stanoviska Slovenskej informačnej služby alebo Vojenského spravodajstva. Toto stanovisko je však utajovanou skutočnosťou, s ktorou sa cudzinec nemôže oboznámiť. V prípadnom odvolaní proti neudeleniu pobytu preto takáto **osoba nevie, ani sa nemá ako dozvedieť, voči čomu sa má konkrétne odvolať**. Nemôže sa preto voči neudeleniu pobytu efektívne brániť. Návrh Najvyššieho správneho súdu prijal Ústavný súd na konci minulého roka na ďalšie konanie.

Verejný ochranca práv vo svojom stanovisku poukázal na predchádzajúce rozhodnutie Ústavného súdu, ktorý súlad podobných ustanovení zákona o pobyte cudzincov **už raz posudzoval a vyslovil ich nesúlad s Ústavou**. Následne prijal zákonodarca novú úpravu, ktorá však, podľa názoru verejného ochrancu práv, postavenie cudzincov skomplikovala ešte viac.

Po doručení negatívneho stanoviska Slovenskej informačnej služby, prípadne Vojenského spravodajstva totiž už cudzinecká polícia nemá možnosť na základe ďalších podkladov v konaní rozhodnúť inak, ako pobyt zamietnuť. O žiadosti o pobyt preto v takýchto prípadoch fakticky rozhoduje Slovenská informačná služba, alebo Vojenské spravodajstvo. Navyše ich stanovisko je utajované a účastník konania nemá legálnu možnosť sa s ním oboznámiť. Cudzinec tak nevie, čo sa mu vytýka a prečo mu nebol pobyt udelený. S obsahom stanoviska sa dokonca, až do intervencie verejného ochrancu práv v roku 2021, neoboznamovali ani príslušníci cudzineckej polície!

„Na Kanceláriu verejného ochrancu práv sa obracajú cudzinci a ich právni zástupcovia a namietajú ústavnosť zákona, o ktorý cudzinecká polícia opiera svoje rozhodnutie o neudelení pobytu. Z rozhovoru s advokátmi mi tiež vyplýva, že takto nastavený zákon je prekážkou naplnenia obsahu poslania advokácie, a to pomáhať uplatňovať práva a záujmy osôb. Aj preto som sa rozhodol zaslať Ústavnému súdu do konania o súlade právnych predpisov svoje odborné stanovisko a podporiť názor Najvyššieho správneho súdu.“, uviedol verejný ochranca práv.

Verejný ochranca práv zdôraznil, že plne rešpektuje legitimitu cieľa, ktorý je sledovaný napadnutými ustanoveniami zákona o pobyte cudzincov, ktorým je **národná bezpečnosť**. Dosiahnutie tohto cieľa však v právnom štáte **v žiadnom prípade nemôže popierať a neprimerane vyprázdňovať obsah základných práv a slobôd** jednotlivcov, ako je tomu v tomto prípade. Stotožnil sa preto s návrhom Najvyššieho správneho súdu, aby Ústavný súd vyslovil nesúlad napadnutých ustanovení zákona o pobyte cudzincov s Ústavou.

„Kolegyne a kolegovia z odboru ochrany základných ľudských práv a slobôd a politických práv našej kancelárie Ústavnému súdu podrobne popísali argumenty, prečo napádaná právna úprava zákona o pobyte cudzincov porušuje základné práva a slobody. Zosumarizovali príbuznú rakúsku a nemeckú právnu úpravu a poukázali aj na aktuálnu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, ktorý v obdobných prípadoch konštatoval porušenie práva Európskej únie.“ dodal verejný ochranca práv.